

CELEBRATE DIVERSITY

EUROVISION
SONG CONTEST
KYIV 2022

»Slovenija, 12 točk!«

*Analiza vpliva geopolitičnih dejavnikov
pri glasovanju na Pesmi Evrovizije
v letih 2014–2016*

IZVLEČEK

Pesem Evrovizije je vsakoletno glasbeno tekmovanje predstavnikov radijskih in televizijskih hiš, ki so članice Evropske radiodifuzne zveze in so nahajajo locirane znotraj Evropskega radiodifuznega območja. Glasovanju na prireditvi sta bili pogosto očitani pristranskost in politična obarvanost. V prispevku predstavljamo izsledke analize rezultatov glasovanja na omenjeni prireditvi za obdobje od leta 2014 do leta 2016, za katero smo preučili vpliv geopolitičnih dejavnikov na glasovanje na Pesmi Evrovizije.

Ključne besede: politična geografija, Pesem Evrovizije, geopolitični dejavniki, glasovalna pristranskost, Evropa.

ABSTRACT

»Slovenia, 12 points!« - Analysis of Geopolitical Factors impact on the Voting in the Eurovision Song Contest between 2014 and 2016

The Eurovision Song Contest is a music competition among the representatives of radio and TV stations members of the European Broadcasting Union within the European Broadcasting Area. Over the decades, the contest has gained reputation for being biased and politically motivated. The article presents the findings of the analysis of the results of the Eurovision Song Contest voting between 2014 and 2016, examining how the voting and the contest are affected by geopolitical factors.

Key words: political geography, Eurovision Song Contest, geopolitical factors, voting bias, Europe.

Pesem Evrovizije ponuja eno zanimivejših zrcal aktualnih in kompleksnih geopolitičnih odnosov med državami v Evropi ter na njenem obrobju, ki so nastali v bogati evropski zgodovini in po mnenju mnogih tujih raziskovalcev vodijo v neoporekljivo politično pristranskost pri končnem glasovanju (Baker 2015; Carniel 2015; Dekker 2007; García in Tanase 2013; Ginsburgh in Noury 2005; Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003; Spierdijk in Vellekoop 2006). Fenomen tega tekmovanja je bil v tujini že precejkrat deležen pozornosti znanstvenega raziskovanja različnih strok (na primer aplikativne matematike, politologije, sociologije in statistike), medtem ko v Sloveniji to področje, z izjemo seminarских oziroma diplomskih nalog Pogačnikove (2005), Mesojedca (2008) in Boštjančičeve (2014) ostaja razmeroma neraziskano.

Zgodovina Pesmi Evrovizije in pravila

V zgodnjih petdesetih letih prejšnjega stoletja so se po Evropi oblikovale nacionalne televizijske mreže. Da bi izboljšale njihovo kakovost in učinkovitost, se je deset držav odločilo, da se povežejo in ustanovijo Evropsko radiodifuzno zvezo (*European Broadcasting Union* – EBU), ki je pod oznako Evrovizija začela oddajati panevropski televizijski program. Leta 1955 je generalni direktor švicarske televizije Marcel Bezençon predlagal, da bi zveza organizirala in prenašala glasbeno prireditve, s katero bi promovirali izvirno popularno glasbo. Na prvem evrovizijskem izboru leta 1956 v Luganu v Švici je sodelovalo le sedem držav, v naslednjih letih pa se jih je pridružilo čedalje več (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003; EBU 2001).

Na izboru lahko načeloma sodeluje katera koli država; ključna pogoja sta, da mora izbor v živo prenašati ena od državnih televizij, ki mora biti članica zveze EBU (slika 1), in da država leži znotraj Evropskega radiodifuznega območja (*European Broadcasting Area* – EBA), enega od treh svetovnih območij, ki je pokrito z radijskim in televizijskim signalom (slika 2). To območje na jugu in na vzhodu sega čez ustaljene meje Evrope, kar pojasnjuje, zakaj na Pesmi Evrovizije lahko sodelujeta tudi Izrael in Maroko. Avstralija, ki se je izbora kot tekmovalka doslej udeležila štirikrat (v letih 2015, 2016, 2017 in 2018) pa na njem sodeluje zaradi velike priljubljenosti te prireditve med avstralskimi gledalci in tudi zato, ker je avstralska televizija SBS, ki prenaša izbor, članica zveze EBU (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003; European Broadcasting Union 2004–2017c; ITU Radio Regulations 2012–2015; Dearden 2015).

Število sodelujočih držav na izboru se je začelo znatneje povečevati po letu 1993. Da prenos prireditve ne bi bil predolg, so morali organizatorji uvesti različne kvalifikacijske metode, kar je pomenilo, da na prireditvi ni bilo več zagotovljenega mesta za vsako državo. Večina se jih je morala kvalificirati skozi regionalne predizbore, razen Nemčije, Francije, Španije in Velike Britanije (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003). Te tako imenovane velike štiri države

Avtorja besedila:

MIHA HLEDE, diplomirani
geograf in slovenist

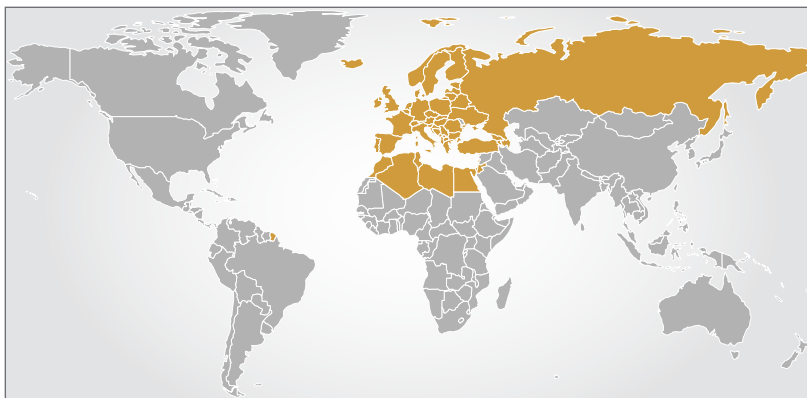
Gornje Cerovo 8/A, 5211 Kojško
E-pošta: hledemiha@gmail.com

MIHA KODERMAN, dr. geografije
Fakulteta za humanistične študije
Univerze na Primorskem,
Titov trg 5, 6000 Koper
E-pošta: miha.koderman@fhs.upr.si

Avtorja fotografij:

ANDRES PUTING, THOMAS HANSES

COBISS 1.02 pregledni znanstveni članek

Slika 1: Zemljevid sveta z označenimi državami, članicami Evropske radiodifuzne zveze (vir: European Broadcasting Union 2014–2017c).

namreč v proračun zveze EBU prispevajo velik finančni delež in so zaradi tega vsako leto neposredno uvrščene v finalni večer Pesmi Evrovizije. Vsakoletno sodelovanje na izboru ima zagotovljeno tudi Italija, ker izbor temelji na zamisli italijanskega festivala San Remo (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003; European Broadcasting Union 2004–2017a).

Leta 2004 so organizatorji dva večera pred finalnim izborom uvedli predizbor in vsem državam, ki so želele sodelovati, omogočili nastop na evrovizijskem odru. Ker je bil z leti tudi

predizbor vedno daljši, so leta 2008 uvedli dva predizbora in zdaj prireditelji sestavljajo trije večeri (European Broadcasting Union 2004–2017a).

Način, kako so skladbe in nastope izvajalcev ocenjevali, se je z leti spreminjal. Med letoma 1956 in 1997 so o zmagovalcih odločali člani strokovnih komisij sodelujočih držav. Vsaka sodelujoča država je imela svojo strokovno komisijo, ki jo je sestavljalo določeno število članov. Ti so svojim najljubšim skladbam podelili določeno število točk, ki so jih nato sešteli v skupen rezultat (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003).

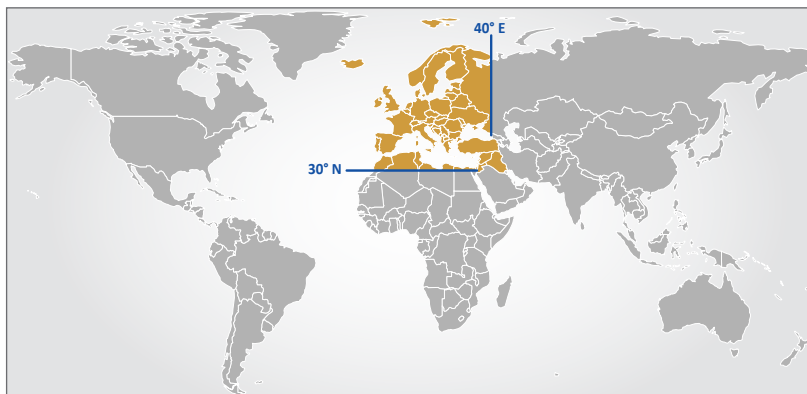
Leta 1997 so v nekaterih sodelujočih državah, naslednje leto pa v vseh, sistem glasovanja strokovnih komisij odpravili in odločitev o zmagovalcu prepustili občinstvu. Telefonsko glasovanje je za Pesem Evrovizije pomenilo novo obdobje, saj je lahko del glasovalnega procesa postal vsak, ki je imel telefon. S tem so se pojavili očitki, da je telefonsko glasovanje nepravično in pristransko, sploh, ko so po koncu hladne vojne na izboru začele sodelovati številne vzhodnoevropske države, ki jim je predvsem zaradi medsebojnega podeljevanja velikega števila točk pod vplivom geopolitičnih dejavnikov (geografska bližina, kulturne podobnosti, prisotnost izseljenjskih skupnosti in podobno) pripadel glasovalni primat (Haan, Dijkstra in Dijkstra 2003; European Broadcasting Union 2004–2017a).

Geopolitični okvir Pesmi Evrovizije

Pesem Evrovizije so že izvirno zasnovali kot politično platformo za promocijo evropske enotnosti v povojno razdrobljeni Evropi, ki je v okviru hladne vojne jasno izražala zahodnoevropske vrednote, zato ne čudi, da so ji vseskozi očitati politično obarvanost (Jordan 2010; Carniel 2015).

Prvih pet let so na izboru sodelovale le države iz zahodnega bloka, leta 1961, v času hladne vojne, pa se jim je pridružila prva socialistična država, Socialistična federativna republika Jugoslavija. Tedanji jugoslovanski režim je namreč dovoljeval, da so se vplivi zahodne popularne glasbe razvijali svobodneje kot v ostalih vzhodnoevropskih državah, zato se je

Slika 2: Zemljevid sveta z označenim Evropskim radiodifuznim območjem (vir: European Broadcasting Union 2014–2017c).

Jugoslavija Pesmi Evrovizije pridružila precej pred njimi (Lamparski 2015; Vuletic 2007). Ostale vzhodnoevropske države so na izboru začele sodelovati šele po padcu socialističnega režima v letih 1989 oziroma 1990, ko so demokratične revolucije na tamkajšnje območje prinesle navdušenje nad idealno evropsko enotnostjo in integracijo (Raykoff 2007).

Predvsem v zgodnjih devetdesetih letih 20. stoletja je bila zveza EBU edina evropska organizacija, ki so se ji nekdanje socialistične države smele priključiti. Sodelovanje v njej so uporabljale za izražanje in potrjevanje svojih teženj po evropski integraciji, zato je Pesem Evrovizije začela dobivati politično konotacijo. V trenutku, ko so določene države nekdanjega vzhodnega bloka postale članice zveze NATO in sčasoma tudi Evropske unije, se je pomen izbora zanje zmanjšal, saj so bili njihovi politični cilji doseženi (Lamparski 2015).

Pesem Evrovizije je v svoji zgodovini doživela dve fazi znatnih širitev. Prva se je zgodila leta 1993, ko so se izboru priključile članice nekdanjega Varšavskega pakta, druga pa leta 2004 z uvedbo dodatnega tekmovalnega večera (Baker 2015). Zmage Estonije, Latvije, Turčije in Ukrajine med letoma 2001 in 2004 so nakazovale prihod "Nove Evrope" na kulturno in politično sceno (Raykoff 2007). Vse štiri zmagovalne države so bile v 20. stoletju, pa tudi prej, locirane na geopolitičnem obrobju Evrope. Posebno turška priložnost, da leta 2004 gosti izbor in s tem Carigrad začasno postavi v središče evropskega dogajanja, je

vzpodbudila eno težjih geopolitičnih vprašanj zgodnjih let 21. stoletja, in sicer o evropski pripadnosti Turčije (Baker 2015).

Do pomembnega preloma je prišlo po razglasitvi rezultatov predizbora leta 2007, ko se med osemindvajsetimi sodelujočimi državami v finale ni uvrstila niti ena z zahodnega brega Donave, kar je razvnelo številne kritike z Zahoda in pokazalo, da senca hladne vojne še ni zbledela (Jordan 2010).

Zveza EBU je pod težo pritiskov televizijskih hiš zahodne Evrope, ki so trdile, da tekmovanje, vključno s politično obarvanim glasovanjem s pomembnim vplivom izseljenskih skupnosti in sosedskega glasovanja, uhaja izpod nadzora, leta 2008 ponovno uvedla tudi glasovanje strokovnih komisij. Dejstvo, da se je na Pesem Evrovizije vrnila strokovna komisija in so bile države pri žrebu, ki je odločal o tem, v katerem predizboru bodo nastopile, razdeljene v posode, pri čemer so, denimo, med seboj ločili balkanske države, sta potrdili očitke, da je glasovanje na izboru politično oziroma kulturno zaznamovano (Jordan 2010).

Geopolitični dejavniki in njihova opredelitev

V analizo pristranskosti glasovanja na Pesmi Evrovizije smo vključili vpliv naslednjih geopolitičnih dejavnikov: **prostorskih, zgodovinskih, jezikovnih, kulturnih in verskih, etničnih ter političnih**.

Najpomembnejši dejavniki, ki vplivajo na odnose med državami in vo-

dijo do naklonjenosti oziroma nenaklonjenosti na izboru, so **prostorski**. Med njimi najbolj izstopa dejavnik geografske bližine med državami (Baio in Blangiardo 2014). Nizozemska raziskovalca Spierdijk in Vellekoop sta ugotovila, da države, ki so blizu ena drugi, težijo k medsebojnemu podeljevanju nesorazmerno velikega števila točk. Med nekaterimi državami, na primer nordijskimi, je zelo jasno združevanje in izkazovanje močne pozitivne pristranskosti, pri čemer se oblikuje skupina držav, imenovana blok (Spierdijk in Vellekoop 2006).

Zgodovinski dejavniki so povezani z zgodovinskim ozadjem posameznih držav, posebej če so te nekoč in za daljše obdobje pripadale kakšni večji državni entiteti, v kateri so imele stike z drugimi državami in kulturami (na primer Sovjetska zveza, Avstro-Ogrska, Češkoslovaška in Socialistična federativna republika Jugoslavija).

Kulturni dejavniki vključujejo jezikovne in verske dejavnike. Švicarska raziskovalca García in Tanase sta opazovala, kako pogosto so na izboru v obdobju 1997–2013 države glasovale druga za drugo, in odkrila močan vpliv kulturne sorodnosti. Z uporabo kazalnika kulturne oddaljenosti (*cultural distance*), ki meri kulturne vrednote, skupne več državam, sta odkrila močno soodvisnost med 'majhno kulturno razdaljo' (kar pomeni, da imata določeni državi veliko skupnih kulturnih vrednot, kot so jezik, veroizpoved, družbene norme, kulturni običaji in podobno) in glasovanjem držav med seboj. Njune ugotovitve predstavlja shema grozdov na sliki 3.

Znotraj njih lahko najdemo države s podobnim etnolingvističnim izvorom. V spodnjem desnem grozdu držav je Rusija, povezana z mnogimi vzhodnoevropskimi državami, ki so bile nekoč del Zveze sovjetskih socialističnih republik, so pripadnice pravoslavne veroizpovedi, jeziki, ki jih govorijo njihovi prebivalci, so slovanski, v teku zgodovine pa so sprejemale tudi podobne kulturne vzorce. Standardni primer kulturne sorodnosti sta Grčija in Ciper (Spierdijk in Vellekoop 2006; Gabrič in Režek 2011; García in Tanase 2013; Beauchamp 2016).

Na pristranskost pri glasovanju na izboru pomembno vplivajo tudi **etnični dejavniki**, povezani z izseljenskimi skupnostmi v evropskih državah. Ena številčnejših in bolj zastopanih izseljenskih skupnosti v evropskih državah je turška. Največ njenih pripadnikov, med 3 in 4 milijonov, živi v Nemčiji (Adin 2016), kamor so se

začeli priseljevati v šestdesetih letih 20. stoletja. Raziskava Spierdijkove in Vellekoopa kaže, da so od leta 1997 oziroma 1998, ko je bilo na izboru uvedeno telefonsko glasovanje, države z velikim številom turških priseljenec, med njimi predvsem Nemčija, Francija in Nizozemska, začele Turčiji podeljevati precej večje število točk (Spierdijk in Vellekoop 2006).

Ko govorimo o **političnih dejavnikih**, mislimo na zunanjepolitične odnose med sodelujočimi državami na izboru. Ti so predvsem zaradi zgodovinskih in ozemeljskih konfliktov med mnogimi državami precej zaostreni in vplivajo na potek tekmovanja oziroma negativno pristranskost pri glasovanju.

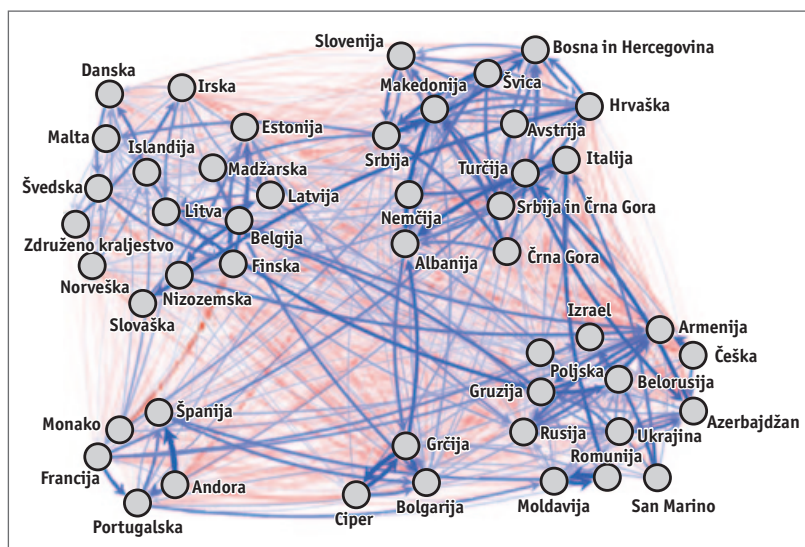
Izrael, denimo, je edina od držav z Bližnjega vzhoda, ki sodeluje na Pesmi Evrovizije, čeprav bi skladno s pravili, ki smo jih omenili pri zgodovini in pravih izbora, lahko nastopale tudi

druge, na primer Jordanija, Libanon in Sirija, vendar te nočejo sodelovati skupaj z Izraelom. Z njim so namreč v sporu, povezanim z nastankom izraelske države na ozemlju Palestine (Mattoz 2005; Raykoff 2007; Gabrič in Režek 2011; European Broadcasting Union 2014–2017b).

Turški vdor v Kirenijo na Cipru leta 1974, ki je bil posledica konfliktov med grško in turško stranjo pri delitvi vlade v novonastali neodvisni Republiki Ciper, je imel na Pesmi Evrovizije velik vpliv predvsem pri glasovanju Cipra in Grčije za Turčijo. Ciper in Grčija, ki sta zaradi kulturnih vezi, oblikovanih v preteklosti, sklenila tesno zaveznitvo, si na prireditvi drugdrugemu vselej podelita največje število točk, Turčiji pa kar 22 let nista podelila niti ene točke (Bufon 2015, 100; Jordan 2010).

Eden bolj razvpitih in očitnih primerov negativne pristranskosti pri glasovanju na izboru je odnos med Armenijo in Azerbajdžanom, ki sta v ozemeljskem sporu zaradi pokrajine Gorski Karabah, ki leži na ozemlju Azerbajdžana, a v njej živi večinsko armensko prebivalstvo. Leta 1991 so Armenci tam izvedli referendum in z veliko večino izglasovali samostojnost, a je, razen Armenije, ni priznala nobena druga država. Med državama so se začeli oboroženi spopadi, ki Gorski Karabah, kljub podpisu premirja z ruskim posredovanjem, občasno še vedno pretresajo (Ferfila 2016). Sprti državi si skoraj nikoli ne podelita nobene točke, Pesem Evrovizije pa izkoriščata tudi za širjenje svojih političnih stališč.

Slika 3: Shema združevanja držav, sodelujočih na Pesmi Evrovizije, v bloke (vir: García in Tanase 2013).

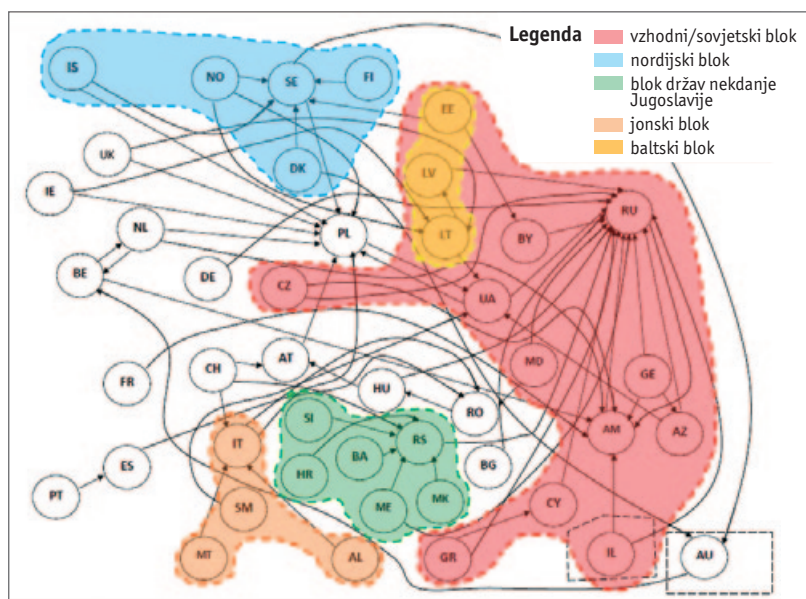
Analiza rezultatov glasovanja na Pesmi Evrovizije v letih 2014–2016

Metode

V analizo rezultatov glasovanja na Pesmi Evrovizije smo vključili izide glasovanja vseh 44 sodelujočih držav na tem izboru v opazovanem triletnem obdobju 2014–2016, objavljene na uradni spletni strani tega tekmovanja. Izdelali smo preglednice z rezultati na obeh ravneh glasovanja – na ravni telefonskega glasovanja in na ravni glasovanja strokovnih komisij – tako za predizbore kot za finalne izbore. Petim državam, prejemnicam največjega števila točk, smo določili številčne vrednosti od 12 do 6, petim državam, prejemnicam najmanjšega števila točk, pa vrednosti od –6 do –12. Pri tem smo za vsako državo izdelali preglednico, iz katere je bilo razvidno, katerim državam podeljuje največ in katerim najmanj točk.

Pojasniti moramo, da smo se v analizi skušali čim bolj objektivno poglobiti v najrazličnejše vzroke, ki lahko vplivajo na podeljevanje glasov posameznih držav.

Vseeno je treba upoštevati, da so kljub morebitnim geopolitičnim dejavnikom rezultati glasovanja v precejšnji meri odvisni od subjektivnih dejavnikov, vključujoč pesmi same, njihovo izvedbo in odrsko predstavitev. Ti dejavniki so sicer težko opredeljivi, vendar nikakor nepomembni za končni rezultat, ne glede na politično, kulturno, zgodovinsko ali drugačno povezanost nekaterih držav, udeleženk tekmovanja.

Slika 4: Shema podeljevanja točk med državami, ki so na Pesmi Evrovizije sodelovale med letoma 2014 in 2016, ter na podlagi telefonskega glasovanja njihovo združevanje v štiri opaznejše bloke.

Legenda oznak: AL – Albanija, AM – Armenija, AT – Avstrija, AU – Avstralija, AZ – Azerbajdžan, BE – Belgija, BA – Bosna in Hercegovina, BG – Bolgarija, BY – Belorusija, CH – Švica, CY – Ciper, CZ – Češka, DE – Nemčija, DK – Danska, EE – Estonija, ES – Španija, FI – Finska, FR – Francija, GE – Gruzija, GR – Grčija, HR – Hrvaška, HU – Madžarska, IE – Irska, IL – Izrael, IS – Islandija, IT – Italija, LT – Latvija, LV – Litva, MD – Moldavija, ME – Črna gora, MK – Makedonija, MT – Malta, NL – Nizozemska, NO – Norveška, PL – Poljska, PT – Portugalska, RS – Srbija, RO – Romunija, RU – Rusija, SE – Švedska, SI – Slovenija, SM – San Marino, UA – Ukrajina, UK – Združeno kraljestvo.

Rezultati

Z analizo rezultatov glasovanja na Pesmi Evrovizije med letoma 2014 in 2016 smo ugotovili, da se države dejansko združujejo v skupine, ki ustrezajo blokovskemu združevanju, kot ga je definirал raziskovalec Anthony Dekker (Dekker 2007). Na podlagi izidov telefonskega glasovanja so to:

- vzhodni ali sovjetski blok (Armenija, Azerbajdžan (v ta blok sta obe državi uvrščeni zaradi povezav z drugimi državami in ne njihovih medsebojnih preferenc), Belorusija, Izrael, Rusija, Ukrajina), znotraj katerega so opazne

tudi povezave z baltskim blokom (Estonija, Latvija in Litva),

- blok držav nekdanje Jugoslavije (Bosna in Hercegovina, Črna gora, Hrvaška, Makedonija, Slovenija in Srbija),
- nordijski blok (Danska, Finska, Islandija, Norveška in Švedska) ter
- jonski blok (Albanija, Italija in Malta).

Opazni sta še dve skupini držav, ki ju lahko označimo kot bloka, v katerem sta močno zastopani armenska in poljska izseljenska skupnost, kar vpliva na to, da Armeniji in Poljski

države, ki v ta dva bloka spadajo, namenijo večino svojih glasov. V blok z močno zastopano armensko izseljensko skupnostjo se uvrščajo Belgija, Češka, Francija, Gruzija in Nizozemska, v blok, kjer je močan vpliv poljske izseljenske skupnosti, pa Avstrija, Irska, Italija in Združeno kraljestvo. Na sliki 4 je prikazano, kako so si države na podlagi telefonskega glasovanja v obravnavanem obdobju med seboj podeljevale glasove, in kako se na podlagi pozitivne naklonjenosti povezujejo v štiri opaznejše bloke.

Zanimivo je, da se je podobna blokovska struktura ohranila tudi pri analizi glasov strokovnih komisij, ki jo prikazuje shema na sliki 5. V isti skupini še vedno najdemo države iz prej omenjenega nordijskega bloka, ki pa so jim priključene še številne druge, in sicer Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Estonija, Izrael, Litva, Molda-

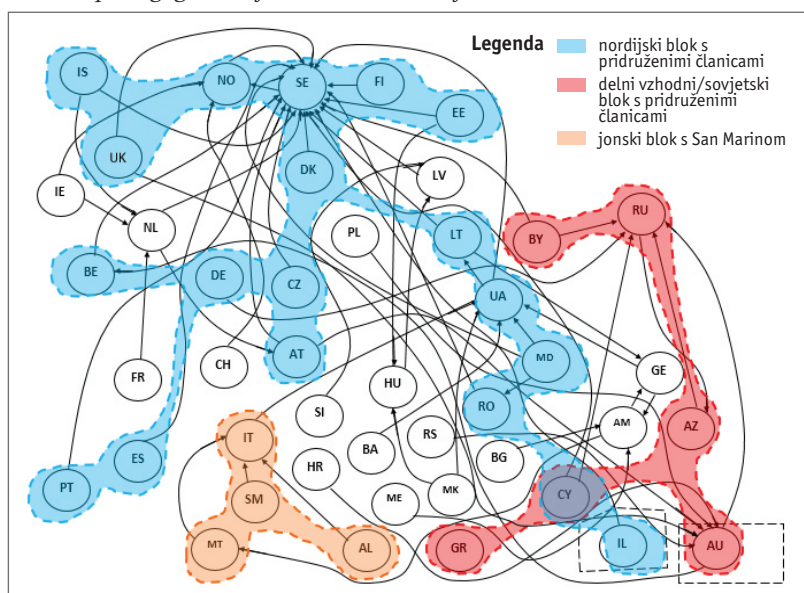
vija, Nemčija, Nizozemska, Portugalska, Romunija, Španija, Ukrajina in Združeno kraljestvo. Glede na rezultate glasovanja strokovnih komisij v tej skupini najdemo tudi nekatere države vzhodnega oziroma sovjetskega bloka (Azerbajdžan, Belorusija in Rusija), ki so se jim zdaj pridružile še Avstralija, Ciper in Grčija. Tako kot pri telefonskem glasovanju se je tudi pri glasovanju komisij v celoti ohranil jonski blok z Albanijo, Italijo in Malto, ki se jim je pridružil San Marino. Zanimivo pa je, da je glede na glasovanje strokovnih komisij razpadel blok držav nekdanje Jugoslavije, ki so zdaj razpršene v več parov oziroma skupin.

Pri rezultatih telefonskega glasovanja močno izstopa Češka, ki je leta 2016 v finalu v kar 34 državah (od 41) na lestvici prejetih telefonskih glasov končala med zadnjimi petimi.

Češka je manjša srednjeevropska država, katere neuspeh na izboru bi bil lahko povezan tudi s primanjkljajem geopolitičnih dejavnikov, ki bi delovali v njeno korist. Češke izseljenske skupnosti so bolj kot v Evropi zastopane drugod po svetu, njena soseda Slovaška, s katero imata močne zgodovinske, gospodarske in politične vezi, pa na Pesmi Evrovizije v opazovanem obdobju ni sodelovala, s čimer je Češka izgubila potencialno 'zaveznico' pri glasovanju (medmrežje 1; medmrežje 2).

V obravnavanem obdobju so bile strokovne komisije izrazito pozitivno pristranske do Švedske, na kar najverjetneje vpliva kakovost njenih skladb, sploh na produkcijski ravni. Švedski avtorji in producenti so v mednarodnem glasbenem svetu zelo uveljavljeni, Švedska pa je tudi tretja največja izvoznica glasbe na svetu in ima na izboru zavidljivo zgodovino uspešnih rezultatov (European Broadcasting Union 2004–2017a). Izidi strokovnih komisij so tako najverjetneje povezani z glasbenimi in ne geopolitičnimi dejavniki, saj izrazite pozitivne oziroma negativne pristranskosti pri njihovi analizi nismo zaznali.

Slika 5: Shema podeljevanja točk med državami, ki so na Pesmi Evrovizije sodelovale med letoma 2014 in 2016, ter njihovo združevanje v štiri opaznejše bloke na podlagi glasovanja strokovnih komisij.

Izjemi sta strokovni komisiji iz Armenije in Azerbajdžana. Člani armenske strokovne komisije so na zadnje mesto pri ocenjevanju vselej postavili azerbajdžanske skladbe, člani azerbajdžanske pa armenske. Čeprav se od njih pričakuje, da bodo pri svojem ocenjevanju objektivni, so člani komisij obeh držav negativno pristranski zaradi političnih dejavnikov, natančneje zaradi že omenjenega

Pesem Evrovizije je vsakoletno glasbeno tekmovanje predstavnikov radijskih in televizijskih hiš, ki so članice Evropske radiodifuzne zveze in se nahajajo znotraj Evropskega radiodifuznega območja (foto: Andres Puting).

konflikta na območju Gorskega Karabaha (European Broadcasting Union 2004–2017b).

Pri telefonskem glasovanju so bile države izraziteje negativno pristranske do Azerbajdžana. Vzrok za to bi lahko bilo pomanjkanje geopolitičnih dejavnikov, ki bi to državo povezovali z ostalimi sodelujočimi na Pesmi Evrovizije. Predstavnikov azerbajdžanske etnične manjšine je namreč v teh državah malo, zgodovina Azerbajdžana je povezana predvsem z vzhodno-evropskimi državami, azerbajdžanščina iz družine turških jezikov ne spada med indoevropske jezike, večina vernikov pa je muslimanov, kar je v nasprotju s prevladujočim evropskim verskim izročilom. Azerbajdžan prav tako ni član katere od evropskih

zvez in je na politični ravni izrazito prorusko usmerjen (medmrežje 3).

Strokovne komisije so izkazovale negativno pristranskost predvsem do Poljske in Armenije, za kar nismo našli utemeljenih razlogov in predvidevamo, da na to bolj vplivajo prej omenjeni subjektivni dejavniki.

Sklep

Čeprav je Pesem Evrovizije glasbeno-televizijska prireditev, smo z analizo rezultatov glasovanja v letih 2014–2016, predvsem na ravni telefonskega glasovanja, ugotovili znaten vpliv geopolitičnih dejavnikov. Posledica tega je oblikovanje značilnih glasovalnih blokov: vzhodnega/sovjetskega, nordijskega, jonskega in bloka držav nekdanje Jugoslavije. Najverjetnejši geo-

politični dejavnik za nastanek pojava glasovalne pristranskosti je etnični, saj predstavniki izseljenskih skupnosti v evropskih državah bolj množično kot za druge države glasujejo za svoje (nekdanje) domovine, ker so nanje čustveno navezani. Opazili smo, da bi lahko imeli na pristranskost pri glasovanju vpliv tudi gospodarski dejavniki, predvsem kar se tiče uvoznega in izvoznega partnerstva med državami ter tujih naložb vanje (na primer velik delež naložb ruskih investorjev v Grčiji in na Cipru). Pri glasovanju strokovnih komisij z izjemo Armenije in Azerbajdžana, ki gojita medsebojno nenaklonjenost zaradi ozemeljskega konflikta, ne prihaja do opaznejšega pojava negativne pristranskosti. Zdi se, da strokovne komisije skladno s pričakovanji pesmi bolj kot na

podlagi geopolitičnih ocenjujejo na podlagi glasbenih dejavnikov.

Naj izpostavimo, da bi bilo rezultate glasovanj koristno spremljati v dalj-

šem časovnem obdobju, saj je triletno opazovano obdobje, ki smo ga izbrali za našo analizo, sorazmerno kratek čas. V njem določene države niso sodelovale ali pa niso sodelovale v istem

večeru kot države, ki jim tradicionalno namenjajo veliko svojih točk, zato nekaterim rezultatom ne moremo pripisati dovolj visoke stopnje reprezentativnosti.

Viri in literatura

- Adin, Y. 2016: The Germany-Turkey Migration Corridor: Refitting Policies for a Transitional Age. Medmrežje: http://www.migrationpolicy.org/sites/default/files/publications/TCM_Emigration-Germany-FINAL.pdf (25. 11. 2016).
- Baio, G., Blangiardo, M. 2014: Hard Evidence: is the UK shunned at Eurovision? Spletna stran The Conversation. Medmrežje: <http://theconversation.com/hard-evidence-is-the-uk-shunned-at-eurovision-26354> (30. 9. 2016).
- Baker, C. 2015: Gender and Geopolitics in the Eurovision Song Contest: Introduction. Contemporary Southeastern Europe 2. Medmrežje: http://www.suedosteuropa.uni-graz.at/cse/sites/default/files/papers/baker_gender_and_geopolitics.pdf (16. 11. 2016).
- Beauchamp, Z. 2016: The Eurovision Song Contest, explained. Novičarski spletni portal Vox. Medmrežje: <http://www.vox.com/2016/5/14/11667716/eurovision-song-contest-2016-logo-timberlake> (9. 12. 2016).
- Boštjančič, A. 2014: Evrovizija: od glasbenega tekmovanja do medijskega spektakla kiča in pompa. Diplomsko delo, Oddelek za medijske študije Fakultete za humanistične študije Univerze na Primorskem. Koper.
- Bufon, M. 2015: Osnove politične geografije. Univerzitetna založba Annales. Koper.
- Carniel, J. 2015: Skirting the issue: finding queer and geopolitical belonging at the Eurovision Song Contest. Contemporary Southeastern Europe: An Interdisciplinary Journal on Southeastern Europe 2. Medmrežje: <http://www.suedosteuropa.uni-graz.at/cse/en/carniel> (27. 9. 2016).
- Dearden, L. 2015: Eurovision 2015: Why was Australia allowed to take part in the song contest?. Spletna stran Independent. Medmrežje: <http://www.independent.co.uk/arts-entertainment/eurovision/eurovision-2015-australia-is-taking-part-for-the-first-time-but-why-is-it-allowed-to-compete-10271793.html> (30. 9. 2016).
- Dekker, A. 2007: The Eurovision Song Contest as a 'Friendship' Network. Connections 27. Medmrežje: <http://www.insna.org/Connections-Web/Voume27-3/Dekker.pdf> (30. 9. 2016).
- EBU. 2001: Rules of the Eurovision Song Contest 2002«. Uradna spletna stran zveze EBU. Medmrežje: http://www.ebu.ch/tv-ccc_2002_rules.pdf (27. 1. 2017).
- European Broadcasting Union. 2004–2017a: History. Uradna spletna stran Pesmi Evrovizije. Medmrežje: <http://www.eurovision.tv/page/history> (27. 1. 2017).
- European Broadcasting Union. 2004–2017b: Detailed voting results. Uradna spletna stran Pesmi Evrovizije. Medmrežje: <http://www.eurovision.tv/page/results> (14. 1. 2017).
- European Broadcasting Union. 2014–2017c: Which Countries Can Take Part?. Uradna spletna stran Pesmi Evrovizije. Medmrežje: <http://www.eurovision.tv/page/about/which-countries-can-take-part> (27. 1. 2017).
- Perfila, B. 2016: Armenija in Gruzija: Gorata in pozabljeni krščanska dragulja, potopljena v muslimanski svet. Svet na dlani. Založba FDV. Ljubljana.
- Gabrič, A., Režek, M. 2011: Zgodovina 4: učbenik za četrti letnik gimnazije. DZS d. d. Ljubljana.
- García, D., Tanase, D. 2013: Measuring Cultural Dynamics Through Eurovision Song Contest. Advances in Complex Systems 16. Medmrežje: https://www.sg.ethz.ch/media/publication_files/EurovisionNetworks_1.pdf (9. 12. 2016).
- Ginsburgh, V., Noury, A. 2005: The Eurovision Song Contest: Is Voting Political or Cultural. CORE Discussion Paper 2005/06. Medmrežje: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=884379 (18. 1. 2017).
- Haan, M., Dijkstra, G., Dijkstra, P. 2003: Expert Judgement versus Public Opinion – Evidence from the Eurovision Song Contest. Journal of Cultural Economics 29. Medmrežje: <http://www.rug.nl/research/portal/files/3004913/03F12.pdf> (30. 9. 2016).
- ITU Radio Regulations 2012–2015: Radio Regulations: Articles. Spletna stran International Telecommunications. Medmrežje: https://www.itu.int/dms_pub/itu-s/oth/02/02/S02020000244501PDFE.PDF (20. 4. 2017).
- Jordan, P. 2010: The truth about politics at the Eurovision Song Contest. Spletna stran ESC Insight. Medmrežje: <http://escinsight.com/2010/11/18/the-truth-about-the-politics-of-eurovision/> (2. 10. 2016).
- Lamparski, N. 2015: Eurovision: A stage for geopolitical conflicts?. Austria's News in English. Medmrežje: <http://www.thelocal.at/20150521/eurovision-a-stage-for-geopolitical-conflicts> (2. 10. 2016).
- Matoz, Z. 2015: Dean Vuletic: »Zame so to največje evropske volitve«. Spletna stran časopisa Delo. Medmrežje: <http://www.delo.si/kultura/glasba/dean-vuletic-zame-so-to-najvecje-evropske-volitve.html> (27. 10. 2016).
- Medmrežje 1: <http://www.czech.cz/en/Objevte-CR/Fakta-o-CR/Ekonomicka-fakta/Cesi-v-zahranici> (22. 3. 2017).
- Medmrežje 2: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ez.html> (5. 3. 2017).
- Medmrežje 3: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/fields/2122.html> (3. 3. 2017).
- Mesojedec, M. 2008: Pomen in vloga nacionalnega jezika na tekmovanju za pesem Evrovizije. Diplomsko delo, Fakulteta za družbene vede Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Pogačnik, E. 2005: Geografija stereotipov na primeru Evrovizije. Seminarsko delo, Oddelek za geografijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani. Ljubljana.
- Raykoff, I. 2007: Camping on the borders of Europe. A Song for Europe: Popular Music and Politics in the Eurovision Song Contest. Routledge. Burlington.
- Spierdijk, L., Vellekoop, H. M. 2006: Geography, culture and religion: Explaining the bias in Eurovision song contest voting. Empirical Economics 36. Medmrežje: <http://doc.utwente.nl/62795/> (5. 10. 2016).
- Vuletic, D. 2007: The socialist war: Yugoslavia, Cold War politics and the Eurovision Song Contest. A Song for Europe: Popular Music and Politics in the Eurovision Song Contest. Routledge. Burlington.